

OBSAH

	PŘEDMLUVA	9		James JOYCE	50
	Charlie CHAPLIN	10		1922 Vydání Odyseya v Paříži	
1914	Tulák Charlie poprvé na plátně <i>V Tuláku Charlie m vytvořil Charles Chaplin postavu tuláka, jež se okamžitě dočkala nesmírného úspěchu.</i>			<i>Tato moderní a parodická verze Odysey, Joyceovo mistrovské dílo, se snaží v jazyce dovedeném do krajnosti sjednotit nejrůznější stylistické postupy.</i>	
	LAWRENCE Z ARÁBIE	14		Josif Vissarionovič STALIN	52
1916	Lawrence potkal Fajsala <i>16. října byl T. E. Lawrence v Džiddě a nabízel svou pomoc synovi šerífa Mekky. To byl začátek epopoje „Lawrence z Arábie“.</i>		1922	Stalin generálním tajemníkem strany <i>Tak začal vzestup Stalina, který se během několika let prosadil jako absolutní vládce SSSR.</i>	
	Giovanni AGNELLI	16		Benito MUSSOLINI	58
1916	Výstavba továrny Fiat v Lingottu <i>Fiat, založený a po více než dvacet let řízený Giovanni Agnellim, se rychle prosadil jako jeden z nejvýznamnějších italských podniků.</i>		1922	Pochod na Řím <i>28. října se fašistické Černé košile vydaly na pochod na italskou metropoli. Viktor Emanuel III. ustoupil a svěřil Mussolinimu řízení vlády.</i>	
	Albert EINSTEIN	18		Mustafa Kemal Atatürk	62
1916	Obecná teorie relativity <i>V rámci dalšího zpochybnění klasické fyziky zformuloval Einstein obecnou teorii relativity, která v gravitaci spatřuje deformaci časoprostoru.</i>		1923	Kemal zvolen prezidentem republiky <i>Kemal, zvolený Velkým národním sborážděním, které právě vyhlásilo republiku, přenesl symbolicky blavní město z Istanbulu do Ankaru.</i>	
	David LLOYD GEORGE	22		Miguel de UNAMUNO	66
1916	Lloyd George premiérem <i>Dal veškerou svou energii do služeb válečného úsilí a vedl efektivně a rozhodně svou zemi k vítězství.</i>		1924	Začátek Unamunova exilu <i>Unamuno, velice kritický k režimu Prima de Riveru, byl zbaven svých funkcí na univerzitě a odvezen na Kanárské ostrovy, odkud uprchl do Francie.</i>	
	Thomas Woodrow WILSON	24		Charles LINDBERGH	68
1917	Vstup Spojených států do války <i>Thomas Woodrow Wilson zavedl svou zemi do první světové války po boku Spojenců.</i>		1927	Přelet Atlantiku <i>21. května přistál Charles Lindbergh, který den předtím vyletěl z New Yorku, na letišti Le Bourget, a překonal tak na palubě Spirit of Saint Louis jako první Atlantik bez mezipřistání.</i>	
	Lev TROCKIJ	28		Alexander FLEMING	70
1917	Trockij zvolen předsedou petrohradského sovětu. <i>Před několika měsíci se vrátil do Ruska, přidal se k bolševikům a řídil říjnovou revoluci v Petrohradě.</i>		1928	Objev penicilinu <i>Alexander Fleming náhodně objevil látku bránící rozvoji bakterií.</i>	
	Vladimír Iljič ULJANOV, řečený LENIN	32		Walt Disney	72
1917	Říjnová revoluce <i>V noci z 24. na 25. října se bolševici zmocnili strategických bodů v Petrogradu. Druhého dne sjezd sovětů Leninovu vládu uznal.</i>		1928	Zrození Mickeyho <i>Tato nová postavička přinesla Waltu Disneymu první velký obchodní úspěch.</i>	
	Georges CLEMENCEAU	36		Salvador DALÍ	74
1917	„Vedu válku!“ <i>Clemenceau, jmenovaný 16. listopadu ministerským předsedou, se rozhodl pokračovat v boji až do konečného vítězství.</i>		1929	Andalusý pes <i>Dalí spolupracoval na Buñuelově filmu, sedmnáctiminutovém krátkometrážním snímku, který svým provokativním scénářem bořícím jakoukoli logiku vyvolal veliký skandál.</i>	
	Igor STRAVINSKIJ	40		Móhándás GÁNDHÍ	76
1918	Příběh vojáka <i>Toto dílo, první Stravinského skladba s prvky džezu, mělo později na soudobou hudbu velký vliv.</i>		1930	„Solný pochod“ <i>Gándhí zorganizoval pochod, aby nasbíral sílu a prodával ji bez daně, kterou uložili Britové.</i>	
	Emmeline Goulden PANKHURSTOVÁ	42		Sigmund FREUD	80
1918	Velká Británie přiznala ženám volební právo <i>Emmeline Pankhurstová, vůdčí osobnost feministického hnutí, bojovala celý život za politickou rovnoprávnost mužů a žen.</i>		1930	Das Unbehagen in der Kultur <i>Sigmund Freud upustil od studia jednotlivých případů a aplikoval nyní psychoanalytický přístup na velké civilizační problémy.</i>	
	Emiliano ZAPATA	44		António de Oliveira SALAZAR	84
1919	Zavraždění Zapaty <i>Odbodlaný obránce rolnických požadavků padl jako oběť zradu.</i>		1932	Salazar ministerským předsedou <i>V čele státu stál do roku 1968 a vytvořil „Nový stát“, autoritativní režim opírající se o katolicí, nacionalismus, korporace a antikomunismus.</i>	
	Marcel PROUST	46			
1919	Marcel Proust obdržel cenu Goncourtů <i>Spisovatel dostal cenu za román Ve stínu rozkvetlých dívek, druhý svazek svého blavního díla, Hledání ztraceného času.</i>				

	Franklin Delano ROOSEVELT	86		Adolf HITLER	132
1933	První New Deal <i>Aby čelil největší ekonomické krizi v dějinách, zavedl Franklin D. Roosevelt řadu reforem, které přinášely zásady státu do hospodářského života.</i>		1945	Sebevražda Adolfa Hitlera <i>Vůdce spáchal sebevraždu ranou z pistole do úst stejně jako jeho družka Eva Braunová.</i>	
	Léon BLUM	90		HO ČI MIN	138
1936	První vláda Lidové fronty <i>Poté, co socialisté, komunisté a radikálové zvítězili ve volbách do zákonodárných sborů, se Léon Blum stal předsedou vlády.</i>		1945	Nezávislost Vietnamu <i>Dne 3. září vyhlásil Ho Či Min Vietnamskou demokratickou republiku, ale Francouzům se podařilo znovu obsadit celý jih.</i>	
	Francisco FRANCO	94		HIROHITO	142
1936	Nacionalistické povstání <i>18. července vypukla vojenská vzpoura proti republice. To byl začátek války ve Španělsku, z níž Franco vyšel roku 1939 jako vítěz.</i>		1945	Kapitulace Japonska <i>2. září podepsali v tokijské zátoce představitelé Japonska a Spojenců na palubě křižníku Missouri bezpodmínečnou kapitulaci říše vycházejícího slunce.</i>	
	John KEYNES	98		Juan PERÓN	146
1936	Vydání Obecné teorie zaměstnanosti, úroku a peněz <i>John Keynes v ní podal teoretické vysvětlení endemické nezaměstnanosti, která postihovala Velkou Británii, a začal obnovovat teorii politické ekonomie.</i>		1946	Perón zvolen prezidentem republiky <i>Dostal se k moci na téměř deset let, během nichž zavedl nový politický systém, justicialismus.</i>	
	Eamon De VALERA	100		Alcide DE GASPERI	150
1937	Nová irská ústava <i>Na De Valeriu popud se Svobodný stát jižního Irsku změnil v Eire a statut dominia byl zrušen.</i>		1946	Vyhlášení Italské republiky <i>Po bolestné epizodě války se země pustila na popud křesťanského demokrata De Gasperiho do práce na obnově.</i>	
	Pablo PICASSO	102		Džaváharlál NÉHRÚ	152
1937	Picasso namaloval Guerniku <i>Toto dílo, černobílé svědectví o utrpení vyvolaném válkou, znamená začátek Picassovy politické angažovanosti.</i>		1947	Nezávislost Indie a Pákistánu <i>Džaváharlál Nébrú, předseda Kongresové strany od roku 1929, byl hlavním strůjcem zrodu moderní Indie.</i>	
	Winston CHURCHILL	106		TITO	156
1940	Churchill předsedou vlády <i>Churchill, povoláný 10. května králem, tvrdostně vzdoroval nacistickému Německu.</i>		1948	Roztržka s Moskvou <i>Tito se odmítl podřítit direktivám Kominformy a vedl svou zemi originální cestou vývoje, přamálo dbaje stalinské ortodoxie.</i>	
	Charles de GAULLE	110		Simone de BEAUVOIR	160
1940	Výzva z 18. června <i>De Gaulle vyzval z Londýna francouzské vojáky, aby se k němu přidali a pokračovali v boji, zatímco Pétain požádal den předtím Německo o příměří.</i>		1949	Druhé pohlaví <i>Autorka popřela existenci „ženské přirozenosti“, čímž vyvolala skutečný skandál a její dílo se ocitlo na indexu.</i>	
	Philippe PÉTAİN	116		Konrad ADENAUER	164
1940	Odhlasování plných moci Pétainovi <i>Poslanci, kteří se sešli ve Vichy, odblasovali velkou většinou maršalovi ústavodárné plné moci. Třetí republiku nabradil režim ve Vichy.</i>		1949	Adenauer se stal prvním kancléřem SRN <i>Vůdce křesťanských demokratů byl poslanci zvolen většinou jediného hlasu.</i>	
	Charles Édouard JEANNERET, řečený LE CORBUSIER	120		MAO CE-TUNG	168
1943	Athénská charta <i>Le Corbusier vydal manifest přimlouvající se za zlepšení městského bydlení.</i>		1949	Mao Ce-tung vyhlásil Čínskou lidovou republiku <i>Tento akt, který znamenal vítězství čínských komunistů, ukončil občanskou válku.</i>	
	Jean MOULIN	122		ČANKAJŠEK	174
1943	Vytvoření CNR <i>27. května se v Paříži poprvé sešla Národní odbojová rada (CNR). Odbojová hnutí se zorganizovala a sjednotila na popud Jeana Moulina.</i>		1949	Čankajšek odešel do exilu na Tchaj-wan <i>Po vítězství komunistů musel odejít z funkce prezidenta republiky a uchýlil se na Tchaj-wan, kde sestavil svou vládu.</i>	
	Dwight EISENHOWER	126		Henri MATISSE	178
1944	Vylodění Spojenců v Normandii <i>Operace Overlord pod Eisenhowerovým velením byla spuštěna 6. července. Na plážích Normandie se vylodilo 130 000 spojeneckých vojáků.</i>		1951	Kaple ve Vence <i>Dne 25. června vystřelil biskup z Nice kapli ve Vence vyzdobenou Henrim Matissem, který zde vytvořil jedno ze svých nejlepších děl.</i>	
	Philippe de Hauteclocque, řečený LECLERC	130		Gamál Abdal NÁSIR	180
1944	2. obrněná divize vstoupila do Paříže <i>Leclerkovy tanky, spěchající na pomoc pařížským odbojářům, vstoupily 23. srpna do Paříže a 25. srpna dosáhly kapitulace Němců.</i>		1952	Násir se chopil moci <i>Dne 23. července skupina důstojníků pod vedením podplukovníka Gamála Abdala Násira svrhla zkorumpovaný a absolutistický režim krále Farúka.</i>	

	HUSAJN BIN TALÁL	184		John Fitzgerald KENNEDY	218
1952	Husajn byl prohlášen jordánským králem <i>Stál v čele hášimovské monarchie téměř padesát let a musel čelit obtížné situaci v této oblasti, především v souvislosti s izraelsko-palestinským konfliktem.</i>		1963	Zavraždění Kennedyho <i>Americký prezident se stal 22. listopadu v Dallasu (Texas) obětí atentátu. Kvůli této tragické smrti se z Kennedyho stala legenda.</i>	
	ALŽBĚTA II.	186		Muhammad ALI	222
1953	Alžběta byla korunována ve Westminsteru <i>Jako královna Velké Británie, Skotska a Severního Irsku a představitelka Commonwealthu musela čelit mnohým kritikám, jejichž terčem se na konci 20. století stala britská monarchie.</i>		1967	Ali byl zbaven titulu mistra světa <i>Protože odmítl odejít bojovat do Vietnamu, byl Ali zbaven titulu a brožilo mu pět let vězení.</i>	
	Pierre MENDÈS FRANCE	188		Martin Luther KING	224
1954	Mendès France se stal ministerským předsedou <i>Dne 17. června ho Národní shromáždění zvolilo do funkce a on se pak až do 20. července ze všech sil snažil ukončit válku v Indočíně.</i>		1968	Vražda Martina Luthera Kinga <i>Černý pastor, který blásl nenásilí, byl 4. dubna zastřelen v Memphisu (Tennessee).</i>	
	Nikita Sergejevič CHRUŠČOV	192		Jásir ARAFAT	228
1956	Chruščovova zpráva <i>Ve zprávě přednesené na XX. sjezdu KSSS Chruščov odhalil Stalinovy zločiny, zejména kult osobnosti a policejní teror, a otevřel tak cestu destalinizaci.</i>		1969	Jásir Arafat se stal předsedou OOP <i>Pod jeho vlivem zaznamenala organizace, která sdružovala hlavní směry palestinského hnutí, rychlý pokrok.</i>	
	Habíb BURGIBA	196		Golda MEIROVÁ	230
1957	Burgiba, první prezident Tuniské republiky <i>Poté, co poslanci zrušili monarchii, zvolili 25. července do čela státu otce nezávislosti.</i>		1969	Golda Meirová izraelskou ministerskou předsedkyní <i>Dne 17. března nahradila Levibu Eškola v čele vlády. Byla zapřísáhlou sionistkou a odmítala se vzdát území dobytých Izraelem během šestileté války.</i>	
	Albert CAMUS	198		Georges POMPIDOU	234
1957	Camus obdržel Nobelovu cenu za literaturu <i>Při předávací ceremonii pronesl řeč o nezávislosti spisovatele bez ohledu na nátlak a doktrínu společenského systému.</i>		1969	Pompidou zvolen prezidentem republiky <i>Šel sice ve stopách generála de Gaulla, ale modernizoval Francii a udělal z ní průmyslovou velmoc.</i>	
	PELÉ	202		Neil ARMSTRONG	236
1958	Pelé získal svůj první Světový pohár <i>Jako sedmnáctiletý dal Pelé ve finále dva góly a projevils se již jako výjimečný bráča.</i>		1969	Armstrongovy první kroky na Měsíci <i>21. července ve 21 hodin 56 minut Spolu s Aldrinem, který se k němu vzápětí připojil, sbíral dvě a půl hodiny vzorky a rozmísťoval vědecké přístroje.</i>	
	Ernesto „Che“ GUEVARA	204		Willy BRANDT	238
1959	Revoluce na Kubě <i>Po svržení Batistovy diktatury se vydal nový režim nastolený Che Guevarou a Fidelem Castrem revoluční cestou a znárodnil plantáže cukrové třtiny a tabáku.</i>		1969	Brandt se stal kancléřem <i>První sociálně demokratický kancléř od vzniku SRN vytvořil koaliční vládu se svobodnými demokraty.</i>	
	DALAJLAMA	208		Mário SOARES	240
1959	Počátek exilu <i>Kvůli čínské nesmiřitelnosti odešel dalajlama do exilu do Dharmasály v Indii.</i>		1970	Mário Soares odešel do exilu <i>Mário Soares, několikrát uvězněný za aktivní boj proti Salazarově diktatuře, opustil svou zemi a odešel do Francie.</i>	
	Léopold Sédar SENGHOR	210		Richard NIXON	242
1960	Senhor byl zvolen prezidentem <i>Stal se prvním představitelem nezávislého senegalského státu a zůstal u moci až do roku 1980.</i>		1972	Počátek aféry Watergate <i>Richard Nixon byl přímo zapleten do politického skandálu s odposlechy a záhy poté byl nucen odstoupit.</i>	
	Patrice LUMUMBA	212		Salvador ALLENDE	246
1960	Nezávislost Konga <i>Dne 30. června vyhlásil belgický král Baudouin I. v Léopoldville nezávislost Konga a Patrice Lumumba se stal prvním konžským ministerským předsedou.</i>		1973	Allende byl svržen státním převratem <i>Dne 11. září spáchal Allende, obklíčený v prezidentském paláci Moneda oddíly generála Pinocheta, sebevraždu.</i>	
	HASAN II.	214		Alexandr SOLŽENICYN	248
1961	Hasan II. nastoupil na trůn <i>Byl nástupcem svého otce Mubammada V. a vládl Maroku železnou rukou třicet osm let.</i>		1973	Souostroví Gulag <i>Toto dílo, které podrobně popisuje život lidí deportovaných do sovětských pracovních táborů, se na Západě setkala s obrovským ohlasem.</i>	
	PAVEL VI.	216		Valéry GISCARD D'ESTAING	250
1963	Pavel VI. se stal papežem <i>Nástupce Jana XXIII. rozhodujícím způsobem ovlivnil tři poslední zasedání druhého vatikánského koncilu.</i>		1974	Giscard prezidentem republiky <i>Dne 19. května získal v druhém kole prezidentských voleb 50,81 % hlasů a porazil François Mitterranda.</i>	

	HAILE SELASSIE I.	252		François MITTERRAND	29
1974	Negus byl svržen <i>Armáda obklíčila 12. září palác etiopského císaře, sesadila Hailebo Selassieho I. a nastolila autoritářský socialismus.</i>		1981	Mitterrand prezidentem republiky <i>François Mitterrand porazil Valéryho Giscarda d'Estaing ziskem 52 % hlasů a 10. května se stal prvním socialistickým prezidentem V. republiky.</i>	
	Simone VEILOVÁ	256		Anvar SADAT	29
1975	Vyhlášení zákona Veilové <i>Ministryně zdravotnictví Simone Veilová prosadila přes silný odpor zákon povolující umělé přerušování těhotenství z rozhodnutí ženy.</i>		1981	Sadat byl zavražděn <i>Anvar Sadat, signatář dohod z Camp Davidu, zemřel zasažen střelami muslimských extremistů, kteří mu vytýkali jeho politiku vůči Izraeli.</i>	
	POL POT	258		Ronald REAGAN	29
1975	Dobyti Phnompenhu <i>Rudí Khmerové obsadili hlavní město, které opustil generál Lon Nol a Američané, a nastolili krvavou diktaturu.</i>		1984	Reaganovo znovuzvolení <i>Ronald Reagan byl poprvé zvolen prezidentem Spojených států v roce 1980; podařilo se mu oživit ekonomiku a byl triumfálně znovuzvolen o čtyři roky později.</i>	
	JUAN CARLOS I.	260		Michail GORBAČOV	29
1975	Juan Carlos španělským králem <i>Dva dny po smrti Francиска Franka nastoupil vnuk Alfonse XIII., příslušník dynastie Bourbonů, na trůn.</i>		1985	Gorbačov v čele SSSR <i>Dne 11. března, dva dny po smrti Černěnka, byl Gorbačov jmenován generálním tajemníkem komunistické strany a stanul v čele Sovětského svazu.</i>	
	Bill GATES	262		Václav HAVEL	30
1975	Založení Microsoftu <i>Americká společnost založená Billem Gatesem je dnes světovou jedničkou v oblasti softwaru pro počítače a její zakladatel patří k nejbohatším mužům na světě.</i>		1989	Havlovo zatčení <i>Dramatik Václav Havel byl znovu zatčen a uvězněn komunistickým režimem, což vyvolalo rozhořčení a petice.</i>	
	Jean MONNET	264		Saddám HUSAJN	30
1976	Jean Monnet čestným občanem Evropy <i>Jean Monnet, iniciátor ESUO a vášnivý stoupenec evropské myšlenky, je nazýván "otcem Evropy".</i>		1990	Invaze do Kuvajtu <i>Invaze vedená iráckou armádou Saddáma Husajna vedla ke konfliktu, v němž Irák stanul proti mezinárodním silám v čele se Spojenými státy.</i>	
	TENG SIAO-PCHING	268		Helmut KOHL	30
1977	Teng Siao-pching byl rehabilitován <i>Po pádu "Gangu čtyř", který ho sesadil, se Teng Siao-pching znovu dostal k moci.</i>		1990	Znovusjednocení Německa <i>Dne 3. října, necelý rok po pádu Berlínské zdi, se země tvořící NDR připojily k SRN. Na popud Helmuta Kohla se obě Německa znovu spojila.</i>	
	JAN PAVEL II.	272		Slobodan MILOŠEVIČ	31
1978	Karol Wojtyła byl zvolen papežem <i>Poprvé od roku 1522 se papežem stal kardinál jiné národnosti než italské. Nový papež přijal jméno Jan Pavel II.</i>		1991	Počátek války v bývalé Jugoslávii <i>Po vyhlášení samostatnosti Slovinska a Chorvatska se Slobodan Milošević aktivně podílel na vytvoření jugoslávského státu pod srbskou hegemonií.</i>	
	Ruholláh CHOMEJNÍ	276		Jicchak RABIN	31
1979	Návrat Chomejního do Teheránu <i>Po odjezdu šáha 16. ledna vstoupil ajatolláh 1. února triumfálně do Teheránu, což znamenalo počátek islámské revoluce v Íránu.</i>		1993	Washingtonská smlouva <i>Smlouva, kterou podepsali Jicchak Rabin a Jásir Arafat, znamenala historický pokrok v obtížném dialogu mezi Izraelci a Palestinci.</i>	
	Margaret THATCHEROVÁ	280		Nelson MANDELA	31
1979	Vítězství konzervativců <i>Margaret Thatcherová, která stála od roku 1975 v čele konzervativní strany, se stala první ministerskou předsedkyní Velké Británie.</i>		1994	Mandela prezidentem Jihoafrické republiky <i>Dne 10. května zvolil parlament nejslavnějšího politického vězně na světě prezidentem Jihoafrické republiky. Byl to první černoch v této funkci.</i>	
	Matka TEREZA	284		REJSTRÍK	319
1979	Nobelova cena míru <i>Díky této ceně získal boj Matky Terezy proti vyloučení ze společnosti a chudobě mezinárodní uznání.</i>				
	Lech WAŁESA	286			
1980	Velké stávky v Gdaňsku <i>Vedly k podpisu dohod o dělnických požadavcích a ke vzniku nezávislých odborů Solidarita.</i>				
	John LENNON	288			
1980	John Lennon byl zavražděn <i>Talentovaný zpěvák a skladatel se deset let po odchodu z Beatles stal obětí útoku vyšinutého jedince.</i>				

